

Zaak C-561/07

Commissie van de Europese Gemeenschappen tegen Italiaanse Republiek

„Niet-nakoming — Richtlijn 2001/23/EG — Overgang van onderneming — Behoud van rechten van werknemers — Nationale wettelijke regeling die bepaalt dat zij niet geldt voor overgang van ‚in moeilijkheden verkerende‘ ondernemingen”

Arrest van het Hof (Tweede kamer) van 11 juni 2009. . . . . I - 4963

Samenvatting van het arrest

1. *Sociale politiek — Harmonisatie van wetgevingen — Overgang van ondernemingen — Behoud van rechten van werknemers — Richtlijn 2001/23*
(Richtlijn 2001/23 van de Raad, art. 3, leden 1, 3 en 4)
2. *Sociale politiek — Harmonisatie van wetgevingen — Overgang van ondernemingen — Behoud van rechten van werknemers — Richtlijn 2001/23*
(Richtlijn 2001/23 van de Raad, art. 4, lid 1)
3. *Sociale politiek — Harmonisatie van wetgevingen — Overgang van ondernemingen — Behoud van rechten van werknemers — Richtlijn 2001/23*
(Richtlijn 2001/23 van de Raad, art. 5, lid 2, sub a)

4. *Sociale politiek — Harmonisatie van wetgevingen — Overgang van ondernemingen — Behoud van rechten van werknemers — Richtlijn 2001/23*
(*Richtlijn 2001/23 van de Raad, art. 3, lid 3, 4 en 5, lid 3*)

1. Artikel 3, lid 4, van richtlijn 2001/23 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten betreffende het behoud van de rechten van de werknemers bij overgang van ondernemingen, vestigingen of onderdelen van ondernemingen of vestigingen, voorziet in een uitzondering op de toepassing van de leden 1 en 3 van dat artikel 3, die de verkrijger verplichten de rechten en verplichtingen welke voor de vervreemder voortvloeien uit de arbeids-overeenkomst of de arbeidsbetrekking alsmede de in een collectieve overeenkomst vastgelegde arbeidsvoorwaarden gedurende ten minste één jaar te handhaven tot op het tijdstip waarop de collectieve overeenkomst wordt beëindigd of afloopt, of waarop een andere collectieve overeenkomst in werking treedt of wordt toegepast.

stelsels van sociale zekerheid toegekende uitkeringen die limitatief zijn opgesomd in artikel 3, lid 4, sub a, van richtlijn 2001/23, kunnen worden onttrokken aan de verplichting van overgang van de rechten van de werknemers.

Voorts moeten de lidstaten overeenkomstig artikel 3, lid 4, sub b, van richtlijn 2001/23, zelfs wanneer zij toepassing geven aan deze uitzondering, de nodige maatregelen vaststellen om de belangen van de werknemers te beschermen met betrekking tot hun verkregen rechten of rechten in wording op ouderdomsuitkeringen, met inbegrip van uitkeringen aan nagelaten betrekkingen, uit hoofde van de sub a van dit lid bedoelde aanvullende stelsels.

Deze uitzondering betreft de rechten van de werknemers op ouderdomsuitkeringen, invaliditeitsuitkeringen of uitkeringen aan nagelaten betrekkingen uit hoofde van voor één of meer bedrijfstakken geldende aanvullende stelsels van sociale voorzieningen welke bestaan naast de wettelijke stelsels van sociale zekerheid. Gelet op de algemene doelstelling van genoemde richtlijn om de rechten van de werknemers te beschermen bij de overgang van een onderneming, moet deze uitzondering dan ook strikt worden uitgelegd. Daaruit volgt dat alleen de buiten de wettelijke

(cf. punten 29-32)

2. Het feit dat is erkend dat een onderneming in moeilijkheden verkeert in de zin van de nationale regeling, hoeft niet noodzakelijkerwijs en systematisch wijzigingen voor de werkgelegenheid met zich mee te brengen in de zin van artikel 4, lid 1, van richtlijn 2001/23 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten betreffende het behoud van de

rechten van de werknemers bij overgang van ondernemingen, vestigingen of onderdelen van ondernemingen of vestigingen. Voorts kunnen de rechtvaardigingsgronden voor ontslag overeenkomstig de betrokken nationale voorschriften slechts worden toegepast in specifieke gevallen van een onderneming in moeilijkheden. Derhalve kan de procedure tot vaststelling dat een onderneming in moeilijkheden verkeert, niet noodzakelijkerwijs en systematisch een economische, technische of organisatorische reden vormen die wijzigingen voor de werkgelegenheid met zich meebrengt in de zin van artikel 4, lid 1, van genoemde richtlijn.

(cf. punt 36)

3. Artikel 5, lid 2, sub a, van richtlijn 2001/23 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten betreffende het behoud van de rechten van de werknemers bij overgang van ondernemingen, vestigingen of onderdelen van ondernemingen of vestigingen, staat de lidstaten onder bepaalde voorwaarden toe om een aantal waarborgen van de artikelen 3 en 4 van deze richtlijn niet toe te passen op de overgang van een onderneming voor zover een insolventieprocedure is ingeleid en deze onder toezicht staat van een bevoegde overheidsinstantie.

In het kader van een verzoek om een prejudiciële beslissing over de vraag of richtlijn 77/187 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten betreffende het behoud van de rechten van de werknemers bij overgang van ondernemingen, vestigingen of onder-

delen daarvan, die voorafging aan richtlijn 2001/23, van toepassing was op de overgang van een onderneming ten aanzien waarvan een procedure tot vaststelling dat zij in moeilijkheden verkeerde, was ingeleid, zoals is voorzien in de nationale regeling, heeft het Hof geoordeeld dat deze procedure ertoe strekt de voortzetting van de activiteit van de onderneming te verzekeren met het oog op een latere overname, dat zij niet inhoudt dat die onderneming onder rechterlijk toezicht wordt geplaatst of dat maatregelen inzake vermogensbeheer worden genomen en dat zij niet voorziet in uitstel van betaling. Voorts erkent de bevoegde nationale autoriteit enkel dat een onderneming in moeilijkheden verkeert en op basis van deze vaststelling tijdelijk ervoor in aanmerking komt dat de betaling van de beloning van alle of een deel van de werknemers van de onderneming wordt overgenomen door het buitengewoon fonds werkloosheidsuitkeringen.

Daaruit volgt dat de procedure tot vaststelling dat een onderneming in moeilijkheden verkeert, gelet op deze gegevens niet kan worden beschouwd een vergelijkbaar doel na te streven als de insolventieprocedure bedoeld in artikel 5, lid 2, sub a, van richtlijn 2001/23, en evenmin kan worden geacht onder toezicht te staan van een bevoegde overheidsinstantie, zoals bedoeld in datzelfde artikel. De voorwaarden voor toepassing van deze bepaling zijn bijgevolg niet vervuld in de procedure tot vaststelling dat een onderneming in moeilijkheden verkeert.

(cf. punten 38-40)

4. Artikel 5, lid 3, van richtlijn 2001/23 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten betreffende het behoud van de rechten van de werknemers bij overgang van ondernemingen, vestigingen of onderdelen van ondernemingen of vestigingen, machtigt de lidstaten om te bepalen dat in de arbeidsvoorwaarden wijzigingen kunnen worden aangebracht om de werkgelegenheid veilig te stellen door het voortbestaan van de onderneming te verzekeren, zonder daarbij echter de werknemers de bij de artikelen 3 en 4 van richtlijn 2001/23 gewaarborgde rechten te ontnemen. De wijziging van de arbeidsvoorwaarden uit hoofde van artikel 5, lid 3, van richtlijn 2001/23 kan geen specifieke afwijking van de waarborg van artikel 3, lid 3, van deze richtlijn vormen, dat de handhaving van de in een collectieve overeenkomst vastgelegde arbeidsvoorwaarden gedurende ten minste één jaar

na de overgang verzekert. Aangezien de regels van richtlijn 2001/23 immers als dwingend moeten worden beschouwd in die zin dat er niet van mag worden afgeweken in een voor de werknemers ongunstige zin, gaan de rechten en verplichtingen welke voor de vervreemder voortvloeien uit een op het tijdstip van de overgang bestaande collectieve overeenkomst, door het enkele feit van de overgang van rechtswege over op de verkrijger. Daaruit volgt dat de bij artikel 5, lid 3, van richtlijn 2001/23 toegestane wijziging van de arbeidsvoorwaarden veronderstelt dat de overgang van de rechten van de werknemers op de verkrijger reeds heeft plaatsgevonden.

(cf. punten 44, 46)